

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η

Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

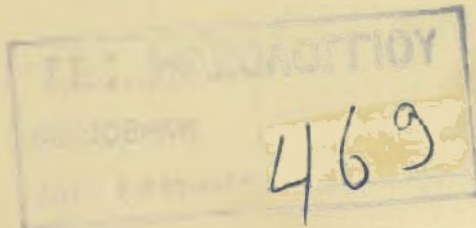
ΘΕΜΑ: ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΝΑΟΥΣΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

Τσιφοπανόπουλος Φώτης

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ

Μαρία Αλβανού.

Θ Ε Μ Α :

Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝ/ΣΜΟΣ ΝΑΟΥΣΗΣ

Περιεχόμενα:

- 1) Λίγα λόγια για την περιοχή.
- 2) Γενικά για το έτος της ίδρυσης του.
- 3) Ιστοριό (εξέλιξη-δημιουργία, μέλη).
- 4) Ο συν/σμός σήμερα.
- 5) Μακροχρόνιοι στόχοι - προοπτικές.
- 6) Προβλήματα -εμπειρίες.
- 7) Προτάσεις για την αναδιοργάνωση του Αγροτικού συν/σμού και για την γενικότερη ανάπτυξη της χώρας μας.
- 8) Το πρόβλημα των ροδακίνων και ο ρόλος του γεωργικού Αγρ. συν/σμού στη διάθεσή τους.

ΘΕΜΑ: Ο Αγροτικός Συν/σμός Ναούσης.

1. Λίγα λόγια για την περιοχή.

Στους πρόποδες του Βερμίου σ'ένα υψόμετρο 330 μέτρα από τη θάλασσα είναι χτισμένη η Νάουσα. Η ίδρυση της παλιάς πόλης τοποθετείται στα τέλη του 14-15 αιώνα μ.Χ.

Σημαντικά ερείπια στην περιοχή ενισχύουν την υπόθεση ότι η Νάουσα διαδέχτηκε μια σημαντική πόλη της αρχαιότητας που βρισκόταν μεταξύ της Βέροιας και της Εδεσσας.

Το όνομα της πόλης υποστηρίζουν αρχαιολόγοι, ήταν Μίεζα ή Μύελα ή επίσης Μέστα ή Νέστα.

Η Νάουσα έχει να επιδείξει πλήθος αρχαιολογικά ευρήματα που δείχνουν πόσο σημαντικό ρόλο έπαιξε στην ανάπτυξη του Μακεδονικού πολιτισμού.

Ανάμεσα τους οι περίφημοι, μοναδικοί Μακεδονικοί τάφοι των Λευκαδίων.

Επίσης η Σχολή του Αριστοτέλη στα Ισβόρια πολύ κοντά στη Νάουσα, όπου δίπλα στο μεγάλο Έλληνα φιλόσοφο μαθήτευσε ο Μέγας Αλέξανδρος.

Η σύγχρονη Νάουσα, πέρα από το προνόμιο μιας αυθεντικής φυσικής ομορφιάς, διατηρεί με σεβασμό στοιχεία της πολιτιστικής της κληρονομιάς.

Συγχρόνως σημειώνεται σημαντική οικονομική ανάπτυξη, εξελίσσοντας κυρίως στην καλλιέργεια της μηλιάς και της ροδαρινιάς.

Εισαγωγή. (Γενικά για το έτος της ίδρυσής του).

Το 1923 είναι έτος μεγάλης αναταραχής (στρατιωτικής, πολιτικής, οικονομικής) στην Ελλάδα με μεγάλα προβλήματα που είναι επακόλουθα του παγκοσμίου πολέμου 1914-18.

Στην Ελλάδα κυριαρχούν και πιέζουν δραματικά, τα προβλήματα της διατροφής, της στεγαστικής αποκατάστασης των προσφύγων, της ανεργίας, της ακρίβειας της ζωής, των απολλωτριώσεων, για την αγροτική αποκατάσταση των αιτημόνων κολλήγων και των προσφύγων, το οικιστικό και πολλά άλλα.

Για την επίλυση αυτών των προβλημάτων το επαναστατικό πνεύμα έχει την εκφραση του και δίνει τη σφραγίδα του στην όλη ζωή και συνεπώς και στα αγροτικά και στα συνεταιριστικά.

Την εποχή αυτή το κυβερνητικό πνεύμα είναι συν/ικό αλλά χωρίς βαθύτερη γνώση από το ευρύτερο κοινό και χωρίς κρατικό υπόβαθρο και προγραμματισμό κατάλληλο, για τις ανάγκες και τις πραγματικές συνθήκες.

Για το λόγο αυτό και μερικές νομοθετικές προσπάθειες ή αφήνονται στην τύχη του και παραμένουν γράμμα κενό χωρίς εφαρμογή ή γίνονται μέσο για εκμετάλλευση του θεσμού από διάφορους.

Μέσα στην δεκαετία 1923-27 οι συν/σμοί αυξήθηκαν, ελάχιστοι ήταν αυτοί που διαλύθηκαν.

Ο Σπ. Χασιώτης σημειώνει γι' αυτούς:

<<Έχουσι δε σκοπόν οι μεν τούτων την εξυπηρέτησιν της

προσωπικής πίστωσης των γεωργών επί τη βάσει της αλληλεγγύης αυτών και του συνεταιριστικού αυτών κεφαλαίου κατορθώσαντες να δανείζονται σήμερα δια τους μικρούς γεωργούς παρά της εθνικής Τράπεζας άνευ υποθήκης κτημάτων προς 5% οι δε σκοπούσι την εναποθήκευσιν των προϊόντων των εις κοινάς αποθήκας και την από κοινού πώλησιν.

Οι δε την από κοινού προμήθειαν σπόρων εργαλείων χημικών λιπασμάτων και άλλων χρήσιμων εις την γεωργίαν υλικών απ', ευθείας από των πηγών επιτυχάνωντας έκπτωσιν εις τας τιμάς αυτών οι δε τέλος επιδιώκουν την συν/κή κατεργασίαν των προϊόντων των και την ανοικίαση γαιών.

Ο αριθμός των γεωργικών συν/σμών των οποίων την ωφέλειαν ήρχισαν να αναγνωρίζουσι και να κατανοώσι οι μικροί γεωργοί ολονέν αυξάνει.

Οι γεωργικοί συν/σμοί δεν έχουν αιόμα το 1923-27 την οργάνωση και τη δυνατότητα για μελέτη, υπεύθυνη παρουσίαση και αγώνες με συνέχεια για τα βασιικά αγροτικά προβλήματα.

Είναι όμως ουσιαστικά οι μόνοι οργανισμοί στην ύπαιθρο που γνωρίζουν την πραγματικότητα και ενδιαφέρονται και για τα γενικότερα προβλήματα του αγροτικού κόσμου.

Χρειάστησαν να περάσουν μερικά χρόνια για να οργανωθούν και να παρέχουν βοήθεια στους αγρότες.

Ιστορικό: (Εξέλιξη - δημιουργία μέλη).

Ετσι το 1926-27 οι αγρότες στην περιοχή Ναούσης μην αντέχοντας άλλο την ειμετάλλευση των ολίγων ίδρυσαν έναν συν/σμό που είναι από τους παλαιότερους στην Ελλάδα.

Η Νάουσα σαν αγροτική περιοχή άλλοτε με τα αμπέλια της, άλλοτε με τους λαχανόκηπους τους και στη συνέχεια με την πρωτοπορία της στην τεράστια ανάπτυξη και διάδοση της οπωροκαλλιέργειας είναι από τις πρώτες περιοχές στην Ελλάδα που συνέλαβε την ιδέα του συν/σμού για την καλύτερη προστασία του αγροτικού συμφέροντος.

Στην δεκαετία 26-27 υπήρχαν δύο σωματεία:

- 1) Ένα των δημητριακών (αλλιώς των κλαδευτάδων).
- 2) Των μπαξεβάνων (μπαξέ τούρκικη λέξη που σημαίνει λαχανόκηπος).

Στο πρώτο των δημητριακών περιλαμβάνονταν όλοι, όσοι ήξεραν να κλαδεύουν τα αμπέλια.

Στο δεύτερο των μπαξεβάνων περιλαμβανόταν αυτοί που φύτευαν λάχανα, κρεμμύδια και άλλα είδη με προορισμό το σωματείο όπου γινόταν οι ανταλλαγές είδος με είδος για να μπορέσουν να επιζήσουν.

Ο συν/σμός δημιουργήθηκε από το σωματείο των κηπουρών και σιγά-σιγά συγχωνεύτηκε και το σωματείο των κλαδευτάδων.

Δίνοντας στο συν/σμό ένα έμβλημα <<Άγιος τρύφωνας>> προστατής της γεωργίας όπου την ημέρα του Αγίου, από τότε μέχρι

σήμερα τελείται δοξολογία για να πάει καλά η παραγωγή και γίνονται διάφορες εκδηλώσεις, ομιλίες κ.α.

Ο συν/σμός τα πρώτα χρόνια της ιδρύσεως του αριθμούσε γύρω στα 50 μέλη ενώ σήμερα αριθμεί 1158 μέλη.

Πέρα από τις δύο κύριες δραστηριότητες του ο συν/σμός το 1930 προμηθεύεται μετάξι από τους κατοίκους και το πουλούσε στην αγορά της Αθήνας-Θεσσαλονίκης, καθώς και ντοματοπολτό που έφτιαχναν οι νοικοκυρές στα σπίτια τους.

Ετσι τα συγκέντρωνε ο συν/σμός και τα εμπορευόταν για σκοπό των μελών του, γιατί η ειμετάλλευση των εμπορών ήταν μεγάλη.

Η πορεία του συν/σμού μέχρι σήμερα αλλά και οι προοπτικές του στηρίζονται στον παράγοντα άνθρωπο.

Είναι στελεχωμένος από έναν ικανό αριθμό επιστημόνων, τεχνολόγων, υπαλλήλων και εργατών που όλοι μαζί συνεργάζονται με κοινό στόχο, την αξιοποίηση του μόχθου του παραγωγού και των κοινών κόπων, που συνεπάγονται την ανοδική πορεία του συν/σμού.

Ο ενθουσιασμός, η αρμοδική συνεργασία η πίστη στο αποτέλεσμα των κοινών προσπαθειών είναι ιδεοδομένα.

Ο αγροτικός συν/σμός ανήκει στους ανθρώπους που τον δημιούργησαν.

Γι' αυτό και σημειώνει, βήματα προόδου σταθερά.

Το 1930 τα ιδρυτικά μέλη του συν/σμού ήταν 27 άτομα, Τσαρνούχας Θωμάς, Αστέριος Φετλής, Χαρούλης Περικλής κ.α.

Αυτά τα λιγοστά άτομα αγωνίζοταν για την εξάπλωση του συν/κού κινήματος στη Νάουσα και το δυνάμωμα του συν/μού.

Διακύρητουν ότι ο συν/σμός δεν ανήκει σε κανένα θρησκευτικό δόγμα σε κανένα πολιτικό κόμμα.

Στο συν/σμό δεν ερωτούμε ποια είναι η θρησκεία του συν/σμού, ούτε ποιανής φυλής είναι και ποια πολιτική αρχή έχει.

Ο Συν/σμός είναι γέννημα ελληνικού πνεύματος και στέκεται υψηλά από κόμματα.

Ενωμένοι για ένα σκοπό και καθωρισμένο τέρμα θα διώξουμε από τη μέση τα μίση και τα μαλλώματα.

Για την ιεραποστολική δουλειά που γινόταν τότε όχι μόνο στον τομέα του Συνεργατισμού αλλά και της γεωργίας και γενικότερα για την επαφή που υπήρχε ανάμεσα στους αγρότες και τα στελέχη των υπηρεσιών μας δίνει ένα κείμενο που είχε δημοσιευτεί (στο περιοδικό Συνεργατισμός 1929).

<<Οπως μπροστά από δύο χιλιάδες χρόνια σ'εποχή που επικρατούσε έκλυσι των ηθών και τέλεια ηθική κατάπτωσις των εθνών, ανεφάνη η Χριστιανική θρησκεία.....σήμερα χωρίς να λείπουν αυτά έχουμε στον οικονομικό βίο μια αναρχία τέτοια που ποτέ με την μεγάλη παραγωγή προκαλεί πτώση των τιμών και συνεπώς την καταστροφή των παραγωγών πότε με την μικρή προσφορά την ύψωση των τιμών και συνεπώς τη δυστυχία των πτωχών. Και έτσι οι αδύνατοι πάντα συνθλίβονται είτε με μικρή είτε με μεγάλη παραγωγή.

Η συν/κή θρησκεία είναι εκείνη που δείχνει το δρόμο

στους αδύνατους πως θα κατορθώσουν οι μεν να παράγουν είδη καλύτερα και φθηνότερα χωρίς να διατρέχουν τον κίνδυνο από στιγμή σε στιγμή να συντριβούν από τους πλέον δυνατούς οι δε να αγοράζουν είδη πιο καλά και πιο φθηνά.

Η συν/κή ιδέα είναι εκείνη που ανοίγει καινούργιο δρόμο στη σημερινή, έχοντας ως άρθρον πίστεως την ομαδική αλληλεγγύη και δράση προς εξυπηρέτηση του συνόλου όπως η Χριστιανική θρησκεία είχε την προς τον πλησίον αγάπη προς το καλό του κόσμου. Αυτή κάνει τη μεγαλύτερη και συγχρόνως ειρηνικότερη επανάσταση. Τίποτα δεν καταστρέφει πριν δημιουργήσει κάτι καλύτερο ενώ οι άλλες επαναστάσεις πρώτα κατάστρεφαν και πάνε χαμένες τόσες δυνάμεις για να δημιουργήσουν ύστερα.

Στον ευγενικό και ανιδιοτελή αυτό δρόμο ο συν/σμός κρατώντας ψηλά το έμβλημα του θα προσπαθήσει σα θεωρητικό όργανο της Βορείου Ελλάδος να καθοφηγήσει το συν/κό κίνημα στον ίσιο δρόμο μακριά από κάθε πολιτική και εν ξένη επίδραση.

Γιατί είναι γνωστό ότι όπου έβαλε το χέρι της η πολιτική στους Συν/σμούς έκαμε καιό ανεπανόρθωτο γι' αυτό εξορκίζομε κάθε καλό και αγνό Συνεταιριστή να προφυλάξει το συν/σμό του όπως φυλάει τα μάτια του από κάθε πολιτική επίδραση απ' οποιαδήποτε πλευρά και αν έρχεται.

Είναι γνωστό άλλωστε το αξίωμα ότι <<αν από την πόρτα μπει η πολιτική από το παράθυρο φεύγει η Συν/κή ιδέα>>.

Ολη την περίοδο μέχρι το 1930 έχουμε ένα συνεχή αγώνα για την καλύτερη οργάνωση της αγροτικής πίστης, των δανείων και της παροχής λιπασμάτων στους αγρότες.

Το 1929 ιδρύθηκε η Αγροτική Τράπεζα από την νέα ισχυρή κυβέρνηση του Ελευθέριου Βενιζέλου, αφού έγινε συμβιβαστική λύση με την εθνική τράπεζα της Ελλάδος (ΕΤΕ), η οποία είχε σχηματίσει την ακράδαντο πεποίθηση ότι η ευημερία της Ελλάδος στηρίζεται στην ανάπτυξη της γεωργικής παραγωγής που για να πετυχαινόταν έπρεπε να υπάρχει υγιής αγροτική πίστη.

Η αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος δεν είναι μόνον η πραγματοποίηση ενός παλαιού και ζωντανού πόθου του αγροτικού λαού της περιοχής Ναούσης.

Είναι ουσιαστικότερα το ίδρυμα εις το οποίο κατά γενική προσπάθεια θα συγκεντρωθεί κάθε μέριμνα και κάθε μέτρο, δια την καλυτέρευσιν της ζωής του γεωργού και δια την ανάπτυξη και προαγωγή της γεωργικής επιχειρήσεως του δηλ. γενικά για την αύξηση της γεωργικής παραγωγής της χώρας.

Είναι ο οργανισμός με τον οποίο θα εφαρμοστεί ουσιαστικά και θα πραγματοποιηθεί το γεωργικό πρόγραμμα του κράτους διότι δια μέσου αυτού και με την συνεργασία με τις γεωργικές υπηρεσίες θα λάβουν σάρκα και οστά τα σχετικά μέτρα του υπουργείου Γεωργίας και θα νιώσει ο αγρότης σιγά-σιγά την πραγματική και ωφέλιμη επίδραση αυτών, στα συμφέροντα του και στην κατάστασή του.

Έτσι πετυχαίνοντας την ΑΤΕ οι αγρότες της Ναούσης μό-
ρεσαν:

1) Να ενισχυθούν οικονομικά, με την παροχή δανείων για την συνηθή καλλιέργεια αλλά και με τα δάνεια μέσης προθεσ-
μίας για την αγορά γεωργικών μηχανημάτων και εφοδίων αλλά
και με τα δάνεια για την βελτίωση των κτημάτων και τη δη-
μιουργία εγχιταστάσεων μακράς προθεσμίας.

2) Να τονωθεί και να εξυγιάνει τους συν/σμούς και να
τους διευκολύνει να φτιάξουν εγχιταστάσεις για την αποθή-
κευση των προϊόντων των συν/μών, την καλλύτερη επεξεργασία
και συσκευασία αυτών και την από κοινού απ'ευθείας πώλησιν
είτε εις το εξωτερικό είτε στο εσωτερικό για να βρίσκουν τα
προϊόντα καλλύτερη τιμή και να μην τα εκμεταλλεύονται και
πλουτίζουν εις βάρος των παραγωγών οι μεσίταις και μεταπω-
λητές.

3) Έδωσαν οδηγίες στους χωρικούς γεωπόνοι και με συνερ-
γασία με τις υπηρεσίες του υπουργείου για το πως θα καλ-
λιεργούν καλύτερα τα κτήματα τους ποια συστήματα, ποιες ποι-
κιλίες μήλων και ροδακίνων θα καλλιεργήσουν, τι λιπάσματα θα
χρησιμοποιήσουν, πως θα καλλυτερεύσουν και θα αυξήσουν την
παραγωγή. Και έτσι μέσα σε μια 5ετία 1935-40 έχουμε δενδρο-
καλλιέργεια με σύστημα.

ενώ όλα βάδιζαν ανωδικά στο συν/σμό ήρθε το 1940 ο πόλε-
μος, τόσοσ αγώνας για την καλυτέρευση της ζωής τόσοσ προσπά-
θειες γιρεμίστηκαν με μιας, η εκμετάλλευση του κατακτητή

ήταν μεγάλη.

Επαιρναν τεράστιες ποσότητες ροδακίνων χωρίς να τους δίνουν μια δραχμή, οι άνδρες στον πόλεμο, τα κτήματα έμειναν απεριποίητα, ο κόσμος πεινούσε οι λίγοι αυτοί που απόμειναν στο συν/σμό έδωσαν τεράστιες μάχες με τον κατακτητή για τη διατροφή και τις καλύτερες τιμές στις ποσότητες των ροδακίνων.

Οι ζημιές της γεωργίας υπήρξαν τεράστιες. Απώλειες ταυτόχρονες σε εργατικά χέρια, σε ζωϊκό κεφάλαιο σε εγκαταστάσεις, σε μηχανήματα, σε αποθέματα.

Η κατάσταση αυτή δημιουργεί φαινόμενα κοινωνικής διαφοροποίησης. Έτσι έχουμε την εμφάνιση πλούσιων και φτωχών.

Η καμένη γη από τις πολεμικές επιχειρήσεις δεν είχε να προσφέρει τίποτα στο λαό της.

Χρειάστηκε να γίνει μια τεράστια προσπάθεια, η ανασυγκρότηση αρχίζει παράλληλα με τη συνέχιση του πολέμου.

Αμέσως μετά την υπογραφή των συνθηκών της ειρήνης αρχίζει η μελέτη για την ανασυγκρότηση της χώρας αλλά και η περαιτέρω ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.

Η βασική επιδίωξη ήταν η πλήρη ανοικοδόμηση μέσα σε μια πενταετία των περιοχών που επιλήγησαν από τον πόλεμο και την ξένη κατοχή και την προώθηση των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας σε επίπεδο ανώτερο από το προπολεμικό.

Αν σταθμίσει κανείς σ'όλη τους την έκταση της, χωρίς προηγούμενο στην ανθρώπινη ιστορία καταστροφές που επέφερε ο

πόλεμος μπορεί να εκτιμηθεί το μέγεθος του αναλαμβανομένου έργου.

Βέβαια η χώρα διέθετε τεράστιες ζωντανές δυνάμεις.

Ετσι μια νέα προσπάθεια θεραπείας του καινού αναλαμβάνεται και καταφέρνουν να δημιουργήσουν μια εσωτερική αγορά ροδακίνων και μήλων στη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα.

Ανάλογα τότε με την πολιτική κατάσταση που επικρατούσε στον τόπο βάδιζε και ο αγροτικός συν/σμός Ναούσης, άλλοι έφτιαχναν, άλλοι χαλούσαν.

Πολλά λάθη, λόγω απειρίας και έλλειψη συν/κής ιδεολογίας άλλα πάλι εσκεμένα οδηγούσαν το συν/σμό προς τα πίσω οι κληδονισμοί ήταν πολλοί.

Στην δεκαετία 1960-66 μια ομάδα ατόμων διαγράφηκαν από τον αγροτικό συν/σμό Ναούσης και δημιούργησαν έναν άλλο συν/σμό με την ονομασία ΣΕΠΟΠ.

Τα μέλη του συν/σμού, και η διοίκησή του ήταν αντίθετα με την συν/κή και πολιτική ιδεολογία της διοίκησης του αγροτικού συν/σμού.

Ετσι μετά από αυτό το χτύπημα ο αγροτικός συν/σμός χρειάστηκε να περάσει, λίγος καιρός για να μπορέσει να ανασυγκροτηθεί γιατί οι αντιδράσεις και οι διαμάχες με την ομάδα των ΣΕΠΟΠ ήταν μεγάλες.

Ενεί που γινόταν προσπάθειες για να φιλιωθούν και να ξαναενωθούν δηλ. ο αγροτικός συν/σμός και ο ΣΕΠΟΠ να γίνουν ένα.

Αλλάζει η πολιτική κατάσταση της χώρας καθώς και οι διοικήσεις των δύο συν/σμών και η κάθε προσπάθεια για ένωση πήγαινε χαμένη.

Το υγιές κλίμα που υπήρχε το γκρέμισαν και η διαμάχη δυνάμωνα αντί να καταπωθεί.

Οι προσπάθειες συνεχιζόταν γραπτές και μη να ενωθούν, όλες όμως οι απαντήσεις ήταν αρνητικές.

Αποσπαστήκε γιατί η κυβέρνηση της χώρας ήθελε να φτιάξει τις κοινοπραξίες.

Μετά από αυτό το χτύπημα χρειάστηκαν να περάσουν μερικά χρόνια για να αρχίσει τις δραστηριότητές του ο συν/σμός.

Μια ομάδα 37 ατόμων μέλη του Αγροτικού Συνεταιρισμού το 1967 κάνει την πρώτη εξαγωγή φρούτων στην Ευρώπη.

Δέκα χρόνια αγρότερα δημιουργείται η Ελλάς φρουτ, μέλη της οποίας είναι όλες οι πρωτοβάθμιες οργανώσεις.

Συνάμα δημιουργείται και η ένωση της Νάουσας της οποίας οι δραστηριότητες δεν είναι μόνο πιστωτικές αλλά εμπορικά ανήκει στην ένωση της Ελλάς φρουτ.

Το 1967 ο αγροτικός συνεταιρισμός κάνει τεράστια εμφάνιση στην Ευρώπη και στο συνεταιριστικό κίνημα της Ελλάδας.

Ενα χρόνο μετά αλλάζει το πολιτικό καθεστώς της χώρας σε δικτατορία, και με το έτσι θέλω αποκεφαλίζουν όλες τις διοικήσεις των συν/σμών.

Ολη την περίοδο της επικρατείας του έτρεχαν στα δικαστήρια τα ενεργά συν/κά στελέχη για να βρουν το δίκιο τους, αλλά δεν γινόταν τίποτα.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, την αποτυχία του αγροτικού συν/σμού την χαμηλή επίδοση και την μη ανάπτυξη του συν/κού κινήματος στην περιοχή της Ναούσης, λόγω ότι έλειπαν τα δυνατά στελέχη οι πραγματικοί συνεταιριστές.

Η 7ετία μηδένισε τον συνεταιρισμό της Ναούσης αλλά και τους άλλους της Ελλάδας.

Μετά τη μεταπολίτευση ξανατοποθετήθηκε για τρεις μήνες, η παλιά διοίκηση του αγροτικού συνεταιρισμού για να κάνει ελέγχους καταγγελιών και για να κάνει ελέγχους καταγγελιών και για να οργανώσει λίγα τα πράγματα ώστε να κάνουν καινούργιες εκλογές για την οργάνωση καινούργιου συμβουλίου, όχι μονόπλευρο δηλαδή με στελέχη της μιας πολιτικής παράταξης αλλά και από άλλων πολιτικών πεποιθήσεων.

Ειλέγεται λοιπόν η νέα διοίκηση την οποία αποτελούσαν τρία από τα παλιά στελέχη και από άλλα καινούργια πρόσωπα.

Οι δραστηριότητές της τον πρώτο χρόνο ήταν πολύ καλές. Αρχισαν να κάνουν εξαγωγή της παραγωγής όχι μόνο στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό με αποτέλεσμα να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των παραγωγών και να πετύχουν καλύτερες τιμές στα μήλα και στα ροδάκινα.

Ενώ πήγαινε καλά ο συν/σμός, άλλο ένα εμπόδιο, παραλίγο να οδηγήσει στην διάλυσή του.

Οι παραγωγοί έδωσαν την παραγωγή τους στο συν/σμό.

Ο συν/σμός έκρινε σωστό να ελέγξει αν ήταν πράγματι ορθό να κάνει εξαγωγή των μήλων και των ροδακίνων με αποτέλεσμα

την αποτυχία γιατί στείλανε στη Γερμανία ροδάκινα και τους τα έστειλαν πίσω πράγμα που οδήγησε στη μη πληρωμή της παραγωγής, και έτσι ο κόσμος έχασε την εμπιστοσύνη που είχε στο συνεταιρισμό.

Αυτή η λάθος κίνηση τους έδωσε το μάθημα να μην κάνουν δοκιμές εις βάρος των παραγωγών και πρώτα να καθορίζουν τις τιμές των προϊόντων πριν στείλουν την παραγωγή στην αγορά.

Ο Συν/σμός σήμερα:

Μετά από αγώνες ειλέχθημε διοίκηση με στελέχη αρχαρίων, νέα παιδιά γεμάτα όρεξη για δουλειά και ανάπτυξη του συν/κού πνεύματος.

Πρόεδρος είναι ο Καραϊσκιος Δημ. μαζί με το Δημ. Φετλή ο οποίος κυβέρνησε το συν/σμό 10 χρόνια.

Αυτοί αγωνίστηκαν να επανορθώσουν όλα τα κακά της οργάνωσης και να δημιουργήσουν μία κεντρική εσωτερική αγορά.

Ακόμα κατάφεραν να μπει ο συν/σμός στα αναπτυξιακά προγράμματα στην βετία τα οποία πραγματοποιήθηκαν τα δύο χρόνια και γίνονται αγώνες για καινούργιο μηχανολογικό εξοπλισμό ώστε να μπορέσει να συναγωνιστεί την εξέλιξη των άλλων κρατών.

Ο κτηριακός και μηχανολογικός εξοπλισμός είναι από τους πιο άρτιους στην Ελλάδα.

Αναλυτικά οι εγκαταστάσεις είναι:

1) Κτιριακή εγκατάσταση 800M² στην οποία είναι τοποθετημένο συγκρότημα κιβωτοποιήσις με δυναμικότητα κατασκευής 20.000 τετάρων ανά 8ωρο.

2) Κτιριακή εγκατάσταση 2000 M² στην οποία είναι τοποθετημένα τα 2 διαλογητήρια φρούτων το ένα της ιταλικής εταιρίας RODA για την επεξεργασία 120 τόννους φρούτα ανά 8ωρο εργασίας.

Το άλλο γαλλικής κατασκευαστικής εταιρίας διαλογής και τυποποίησης μήλων 80 τόννους ανά 8ωρο εργασίας.

Υπάρχει και αποθήκη 1300M^2 για αποθήκευση προϊόντων.

3. Ένα οικόπεδο στην πόλη της Νάουσας εκτάσεως 3.600M^2 στο οποίο μελλοντικά θα ανεγερθούν γραφεία, αίθουσες συνεδριάσεων συμβουλίου, καθώς και αίθουσα γενικών συνελεύσεων των μελών του. Ο συν/σμός έχει ψυγείο ψύξης και συντήρησης φρούτων (πρόψυξη-απλή ψύξη-κατάψυξη) χωρητικότητας 43000C^3 .

4) Δύο αυτοκίνητα για τις μεταφορές των προϊόντων των μελών του.

Η σημερινή ακίνητη και κινητή περιουσία του συν/σμού υπολογίζεται στο ποσό των 1,5 δισεκατομμύρια δραχμές.

Διοικείται από επταμελές Διοικητικό συμβούλιο και ελέγχεται από τριμελές εποπτικό συμβούλιο.

Ο συν.σμός έχει οργανωμένο λογιστήριο στο οποίο ασχολούνται 1 διευθυντής και 29 μόνιμοι υπάλληλοι (1 γεωπόνος, 8 λογιστές, 7 μηχανικοί).

Μακροπρόθεσμοι στόχοι - Προοπτικές ανάπτυξης.

Ο Προγραμματισμός του συν/σμού για τα προσεχή 5 χρόνια είναι οι εξής:

1) Να του παραχωρηθούν τα μερίδια της Βέρμιον Νάουσα τα οποία δικαιούται, έπειτα από την αποπληρωμή των δανείων που έκανε.

Μετά την ολοκλήρωση της ανωτέρω μεταβιβάσεως οι προοπτικές του συν/σμού για επεξεργασία τυποποίηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων των μελών είναι τεράστιες.

2) Να αναγείρει ιδιόκτητα γραφεία στη Νάουσα με αίθουσες συνεδριάσεων.

3) Η διοίκηση πιστεύει ότι ο συνεταιρισμός θα συμπεριλαμβάνει στη δύναμη του όλους τους αγρότες της Νάουσας και ο ετήσιος κύκλος εργασιών θα ανέβει πάρα πολύ.

Είναι στις δυνατότητες του συνεταιρισμού και η συνεχής άνοδος του το εγγυάται.

4) Για να πραγματοποιήσει την ιδιαίτερα δύσκολη καθημερινή δραστηριότητα του ο αγροτικός συν/σμός Ναούσης, κατόρθωσε και ανέδειξε στη διοίκηση του μια στρατιά από υπεύθυνα στελέχη, ανάμεσα στα οποία υπάρχουν πραγματικοί απόστολοι που θυσιάζοντας πρόθυμα τα ατομικά τους συμφέροντα με πνεύμα εθελοντικής προσφοράς και υψηλή συνείδηση ευθύνης, αναλαμβάνουνε, αμισθί βαρύτερες ευθύνες και υποχρεώσεις για να

εξυπηρετήσουν το γενικό καλό. Έτσι ο συνεργατισμός κάνει τον άνθρωπο υπεύθυνο απέναντι στο σύνολο και γίνεται και ο ίδιος πηγή προόδου στην κοινωνία.

Γνωρίζουμε πως ο Αγροτικός Συνεργατισμός πρέπει να διανύσει ακόμα μακρύ δρόμο για να φτάσει στο σκοπό που διεικήρυξαν οι μεγάλοι του πρόδρομοι σε μια κοινωνία με περισσότερο ανθρωπισμό και περισσότερη αλληλεγγύη, ανάμεσα στους ανθρώπους.

Δεν υποτιμούμε τη σπουδαιότητα των προβλημάτων που έχει και τις δυσκολίες και αντιδράσεις που θα συναντήσει στο μεγάλο του έργο, ο αγροτικός συν/σμός Ναούσης.

Προβλήματα -εμπειρίες.

- 1) Έλλειψη έρευνας της αγοράς τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού.
- 2) Η έλλειψη συνεταιριστικών στελεχών.
- 3) Η έλλειψη υποδομής εμπορίας γεωργικών προϊόντων (π.χ. κέντρα συσκευασίας, τοπικές αγορές κλπ).
- 4) Μεγάλος αριθμός μικράς οικονομικής επιφανείας εκμεταλλεύσεως χονδρεμπόρων.
- 5) Μεγάλος αριθμός μικροπωλητών που διασπούν την αγορά και επιτρέπουν την πώληση των προϊόντων σε μη ελεγχόμενες υψηλότερες τιμές εξαιτίας πολλές φορές υψηλότερου κόστους.
- 6) Ο τρόπος διαμορφώσεως των τιμών στην κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών και άλλες λαχαναγορές.
- 7) Το υψηλό κόστος συσκευασίας.
- 8) Η έλλειψη συστηματικής τυποποίησης και αυστηρού ποιοτικού ελέγχου κυρίως για την εσωτερική αγορά.
- 9) Η ατελής λειτουργία των λαϊκών αγορών.

Προτάσεις για την αναδιοργάνωση του αγροτικού
συν/σμού και για την γενικότερη ανάπτυξη
της χώρας μας.

Η Ελληνική αγροτική Οικονομία παρουσιάζει μια σειρά ιδιορρυθμιών σε σχέση με τις άλλες ανεπτυγμένες χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Οι ιδιορρυθμίες αυτές είναι ο μικρός και πολυτεμαχισμένος κληρος, η μικρή αγροτική παραγωγή, το αυξημένο κόστος παραγωγής, η καθυστερημένη οργάνωση της παραγωγής και της αξιοποίησης της το αρκετά χαμηλό αγροτικό εισόδημα.

Το βασικό και άμεσο αίτημα της αγροτικής μας Οικονομίας είναι: η αύξηση και η ποιοτική βελτίωση της αγροτικής παραγωγής, η μείωση του κόστους παραγωγής και η ορθολογιστική αξιοποίηση της αγροτικής παραγωγής. Το αίτημα αυτό συμπυκνώνει στο καθήκον της μετατροπής της μικρής αγροτικής παραγωγής σε μεγάλη. Κι αυτό το καθήκον μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με τη δημιουργία μεγάλων αποδοτικών και βιώσιμων αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Είναι φανερό ότι το καθήκον αυτό της δημιουργίας μεγάλων αγροτικών εκμεταλλεύσεων για τη χώρα μας γίνεται περισσότερο επιτακτικό τώρα με την προοπτική της πλήρους ένταξης μας στην ΕΟΚ, για να μπορέσει η αγροτική μας παραγωγή να γίνει συναγωνιστική στο χώρο αυτό. Για την πραγματοποίηση αυτού, τρεις λύσεις υπάρχουν:

1) Οι μικρές αγροτικές εκμεταλλεύσεις να μετατραπούν σε μεγάλες με την αύξηση της κατεχόμενης απ' αυτές μέσης καλλιεργημένης έκτασης.

2) Με τη διάλυση των μικρών εκμεταλλεύσεων και το πέρασμα των εκτάσεων τους σε άλλες βιώσιμες εκμεταλλεύσεις.

3) Η συνένωση των μικρών αγροτικών εκμεταλλεύσεων με τη μορφή της συλλογικής εκμετάλλευσης της γης.

Στις χώρες της ΕΟΚ όπως και στις άλλες καπιταλιστικές χώρες, χρησιμοποιούνται και οι τρεις αυτές λύσεις.

Με τον τρόπο αυτό οι 9 χώρες της ΕΟΚ κατόρθωσαν να αυξήσουν το μέσο αγροτικό κλήρο στα 170 περίπου στρέμματα.

Ωστόσο και ο μέσος αυτός κλήρος δεν θεωρείται ικανοποιητικός και γι' αυτό, οι προσπάθειες για περισσότερη αύξηση του συνεχίζονται.

Στη χώρα μας λόγω των ιδιορρυθμιών που αναφέραμε πιο πάνω, είναι αδύνατο να χρησιμοποιηθούν οι δύο πρώτες (και ιδιαίτερα η δεύτερη) λύσεις χωρίς ανατρεπτικές συνέπειες όχι μόνο στην αγροτική οικονομία αλλά και σ' ολόκληρη την εθνική μας οικονομία.

Τούτο φαίνεται ότι έχει γίνει κατανοητό και γι' αυτό αναζητούνται και προτείνονται διάφορες άλλες λύσεις:

Οι λύσεις αυτές θα μπορούσαν να συνοψιστούν στις εξής 6 βασικές:

1) Ο αναδασμός της γης.

- 2) Η συμπλήρωση του κλήρου με την εξαγορά ή την απαλλοτρίωση των εκτάσεων που βρίσκονται στα χέρια των ηλικιωμένων αγροτών ή στην ιδιοκτησία τρίτων εκτός γεωργίας και των εγκαταλειμμένων.
- 3) Η υποχρέωση μίσθωσης των μη αυτοκαλλιεργουμένων εκτάσεων.
- 4) Οι ανώνυμες γεωργικές εταιρίες.
- 5) Οι αγροτικές ομάδες κοινής εκμετάλλευσης της γης.
- 6) Ο αγροτικός παραγωγικός συν/σμός για την από κοινού εκμετάλλευση της γης.

Η λύση του αγροτικού παραγωγικού συνεταιρισμού για την από κοινού εκμετάλλευση της γης, είναι η πιο αποτελεσματική για τη μετατροπή της μικρής αγροτικής παραγωγής σε μεγάλη, χωρίς τη διάλυση των μικρών και μεσαίων αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Ο αγροτικός παραγωγικός συνεταιρισμός είναι μια από τις πολλές μορφές συνεταιρισμού που υπάρχουν και είναι η ανώτερη απ'όλες αυτές τις μορφές.

Σ'αυτόν συνενώνονται οι πλατιές μάζες των μικρών αγροτών και συνεισφέρουν τα μέσα παραγωγής που διαθέτουν (γη, ζώα, μηχανήματα, χρηματικά μέσα), για να παράγουν από κοινού περισσότερα αγροτικά προϊόντα και να τα αξιοποιήσουν καλύτερα ώστε να αυξήσουν το εισόδημά τους και να βελτιώσουν το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό τους επίπεδο.

Ο συνεταιρισμός αυτός συνιστά μια μεγάλη, αποδοτική και βιώσιμη αγροτική εκμετάλλευση με τη διατήρηση της μικρής και μεσαίας ιδιοκτησίας της γης.

Υπάρχουν δύο βασικά είδη παραγωγικών συνεταιρισμών:

- το ένα για την από κοινού επεξεργασία και αξιοποίηση των αγροτικών προϊόντων κυρίως των φρούτων και των λαχανικών, των σταφυλιών κ.α.
- το άλλο για την από κοινού καλλιέργεια της γης που η δράση του αρχίζει από την πρωτογενή παραγωγή, συνεχίζεται στη μεταποίηση της και φθάνει στη διάθεσή της. Δηλαδή καλύπτει όλη τη διαδικασία της συλλογικής δραστηριότητας στον τομέα της αγροτικής οικονομίας. Το είδος αυτό αποτελεί την ανώτερη μορφή συνεταιρισμού. Στη χώρα μας χρησιμοποιήθηκαν και τα δύο αυτά είδη κυρίως όμως το πρώτο με καλά οικονομικά αποτελέσματα. Το δεύτερο χρησιμοποιήθηκε πάρα πολύ περιορισμένα, γιατί συναντά πολλές δυσκολίες τόσο εξωγενείς όσο και εσωγενείς. Εξωγενείς, όχι μόνο από την αδιαφορία, αλλά τις περισσότερες φορές από την αντίδραση των κρατικών οργάνων, της ΑΤΕ των εμπόρων και των βιομηχάνων. Ενδογενείς κυρίως από τη δυσπιστία των αγροτών προς τις συλλογικές μορφές εξ αιτίας της έλλειψης ενημέρωσης, διαφώνισης και συνεταιριστικής διαπαιδαγώγησής τους.

Στις ελληνικές συνθήκες, ιδιαίτερα λόγω του ότι στη μεγάλη τους πλειοψηφία οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις κατέχουν ένα μέσο κλήρο μικρό ή πολύ μικρό ο συνεταιρισμός είναι η προσ-

φορότερη λύση για τη δημιουργία μεγάλων, αποδοτικών και βιώσιμων εκμεταλλεύσεων. Με το συν/μό θα μπορέσει να διατηρηθεί η μεγάλη πλειοψηφία των μικρών και μεσαίων αγροτικών εκμεταλλεύσεων και να αποφευχθεί η δημιουργία προβλήματος μαζικής ανεργίας του πλεονάζοντος ενεργού πληθυσμού, που θα προκύψει από τη διάλυση αυτών των εκμεταλλεύσεων.

Με τον αγροτικό συνεταιρισμό δεν λύνεται μόνο το πρόβλημα της μετατροπής της μικρής αγροτικής παραγωγής σε μεγάλη, αλλά και το πρόβλημα της αξιοποίησης της.

Ο συνεταιρισμός καλύπτει όλο το κύκλωμα της παραγωγής της μεταποίησης και της διάθεσης της αγροτικής παραγωγής.

Είναι γνωστό πόσο οξύ είναι το πρόβλημα της διάθεσης της αγροτικής παραγωγής που γίνεται βορά των ασύδοτων εμπορών, μεσιτών και βιομηχάνων. Και ενώ απ'τη μία μεριά τα αγροτικά προϊόντα αρπάζονται κυριολεκτικά απ'τους εμπόρους και μεσάζοντες σε χαμηλές τιμές, τα ίδια προϊόντα οι καταναλωτές τα αγοράζουν σε πολλαπλάσιες τιμές, που πολλές φορές φθάνουν στο πενταπλάσιο και περισσότερο.

Ο συν/σμός αποιτώντας τα αναγκαία μέσα (χρήματα, αποθήκες μεταφορικά μέσα κλπ) μπορεί να συγκεντρώσει τα προϊόντα των μελών του, να τα εναποθηκεύει και να διαχειρίζεται αυτός τη διάθεσή τους για λογαριασμό των μελών τόσο στην εσωτερική όσο και στην εξωτερική αγορά.

Η διάθεση των αγροτικών προϊόντων μέσω του συνεταιρισμού στην εσωτερική αγορά, μπορεί να γίνεται είτε απευθείας

στην κατανάλωση με διανά του πρατήρια και καταστήματα στα αστικά κέντρα, είτε μέσω των καταναλωτικών συνεταιρισμών των πόλεων, είτε ακόμα στην περίπτωση που ο συν/σμός δεν μπορεί για λόγους αντικειμενικούς και υποκειμενικούς να χρησιμοποιήσει τα δύο πρώτα μέσα στους λιανοπωλητές ή και στους χονδρεμπόρους. Με τα δύο πρώτα μέσα πετυχαίνεται η απόλυτη εξουδετέρωση του μεσάζοντα έτσι ώστε τα υπέρογκα κέρδη του να τα ωφελούνται οι παραγωγοί και οι καταναλωτές.

Ενώ με το τρίτο θα ωφελούνται οι αγρότες γιατί δεν θα διαπραγματεύονται μεμονωμένα ο καθένας, με τον έμπορο (λιανοπωλητή ή χονδρέμπορα), αλλά με το νόμιμο πρόσωπο του συν/σμού για λογαριασμό τους.

Τα αγροτικά προϊόντα που θα απορροφούνται από την εσωτερική αγορά, θα διατίθενται στην εξωτερική αγορά πάλι από τους συν/σμούς. Με τον τρόπο αυτό εξουδετερώνεται ο μεσάζοντας ιδιώτης εξαγωγέας και τα κέρδη αυτά τα ωφελούνται οι αγρότες παραγωγοί.

Με την από κοινού παραγωγή επεξεργασία και διάθεση των αγροτικών προϊόντων μέσω του συν/σμού, μπορεί να δοθεί κάποια λύση και στο γενικότερο πρόβλημα της υποαπασχόλησης στην αγροτική ύπαιθρο και στον περιορισμό της αγροτικής εξόδου. Ένας μεγάλος αριθμός αγροτικών εργατικών χεριών θα χρησιμοποιηθεί σ' όλο αυτό το κύκλωμα των νέων δραστηριοτήτων των συν/σμών από την απασχόληση τους στην παραγωγή, στη διακίνηση, στην εμπορία της αγροτικής παραγωγής έως τη βιο-

μηχανική επεξεργασία. Ιδιαίτερα οι τομείς εκτός της παραγωγής θα δώσουν απασχόληση στους αγρότες κατά τις νεκρές περιόδου του φθινοπώρου και του χειμώνα.

Ετσι ο αγροτικός νυσ/σμός Ναούσης και οι άλλοι με την αναδιοργάνωσή τους και την κρατική οικονομική και ηθική τους ενίσχυση τους, θα μπορέσουν να γίνουν το βασικό μέσο για την αναδιάρθρωση και την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας και να παίξουν βασικό ρόλο στη γενικότερη ανάπτυξη της χώρας μας.

Το πρόβλημα των ροδακίνων και ο ρόλος του
γεωργικού αγρ.συν/σμού στη διάθεσή τους.

Η ροδ/εια βρήκε πρόσφορο οικολογικό περιβάλλον και αναπτύχθηκε στην περιοχή Ναούσης.

Το πρόβλημα των ροδακίνων όμως υπήρχε και παραμένει χρόνιο. Και υπάρχει σχετικά με τη διάθεση τους, ενώ στον τομέα της παραγωγής οι γεωργοί έχουν βελτιώσει τις στρεμματικές αποδόσεις και την ποιότητα του προϊόντος σε αξιοθαύμαστα υψηλό βαθμό, έτσι ώστε η Ιταλία να βλέπει επικίνδυνο τον ανταγωνισμό από μέρους της Ελλάδας. Εκεί λοιπόν που σκοντάφτουμε επί χρόνια είναι ο τομέας της διαθέσεως των ροδακίνων.

Το πρόβλημα όμως αυτό θα μπορούσε να έχει λυθεί μέχρι σήμερα, εάν οργάνωναν συστηματικά τόσο την εξωτερική όσο και την εσωτερική αγορά.

Αντί λοιπόν να προβούν σε μία ριζική αναδιοργάνωση του υπάρχοντος συστήματος της εμπορίας των ροδακίνων, αφήνουν τη λύση του προβλήματος στην τύχη της επόμενης χρονιάς. Οι παραγωγοί μας όμως ομολογούν οι ίδιοι πάνω στην απελπισία τους και προκειμένου να αντιπαραφέρουν κάποια διέξοδο για τον προβληματισμό τους έφτασαν σε σημείο να σιέφτονται αντικειμενικά σε βάρος των Ιταλών, Γάλλων συναδέλφων τους. Με άλλους λόγους, εύχονται ενδόμυχα να καταστρέφεται η παραγωγή ροδακίνων της Ιταλίας, ώστε αυτοί να πετυχαίνουν καλύτερες τιμές στο χώρο της ΕΟΚ και ιδιαίτερα στη Δ.Γερμανία, εκεί

δηλ. που κατευθύνεται ο μεγαλύτερος όγκος των Ιταλικών και ελληνικών εξαγωγών ροδαίνων.

Το γεγονός αυτό συνέβη και άλλες χρονιές ιδιαίτερα πέρυσι με αποτέλεσμα οι έλληνες παραγωγοί να καθαρίσουν τις υψηλότερες τιμές της τελευταίας δεκαπενταετίας, αν όχι από της εποχής που άρχισαν οι εξαγωγές μας στη Δ.Γερμανία. Φέτος δεν συνέβη το ίδιο. Η Ιταλία είχε υπερπαραγωγή και κατέκλυσε τη γερμανική αγορά προβληματίζοντας αρχικά τις δικές μας εξαγωγές. Η ΕΟΚ προστατεύοντας την Ιταλία σαν πλήρες μέλος της επέβαλε αντισταθμιστική εισφορά στα ελληνικά ροδάκινα, την οποία αύξησε δύο και τρεις φορές, γιατί με την πρώτη φορά τα ροδάκινα μας εξακολουθούσαν να συναγωνίζονται τα Ιταλικά εξαιτίας του χαμηλότερου κόστους παραγωγής. Τελικά αποκλείστηκαν οι εξαγωγές μας και τα ελληνικά ροδάκινα ειτοπίστηκαν τελείως από τη γερμανική αγορά στην οποία εξάγεται το 75% αυτών. Να λοιπόν πως διογκώνεται, το χρόνιο πρόβλημα στους τόπους παραγωγής και γενικότερα στον ελληνικό χώρο.

Στην χώρα μας έχουμε μία καινή παράδοση, ορισμένα προβλήματα σχετικά με τη γεωργία διαίωνίζονται. Και όταν μεν έστω και προσωρινά, βρίσκεται κάποια λύση, ανεξάρτητα αν αυτή δίδεται και από μόνη της, τότε αυτά καλύπτονται προς στιγμή. Όταν όμως εξ αιτίας συνθηκών οξύνονται τότε αρχίζει και πάλι ο σάλος. Τότε οι μεν ευδήμονες και αρμόδιοι μιλάνε ή γράφουν άρθρα και μελέτες λέγοντας και προτείνοντας σχεδόν

τα ίδια πάντα, οι δε άμεσα θιγόμενοι φθάνουν στα άκρα. Έτσι το πρόβλημα μένει άλυτο και διαιωνίζεται εδώ και μια δεκαετία.

Και αυτό είναι η πλημμελής οργάνωση της εμπορίας των ροδακίνων τόσο στην εσωτερική όσο και στην εξωτερική αγορά.

Εξωτερική αγορά.

Είναι γεγονός ότι η Αγροτική του Κράτους δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στις εξαγωγές, ροδακίνων.

Και είναι εύλογη η πολιτική αυτή γιατί εισάγεται συνάλλαγμα για την κάλυψη του ελλειμματικού ισοζυγίου του εξωτερικού μας εμπορίου. Έτσι ωφελείται η εθνική μας οικονομία. Αυτό όμως δεν πρέπει να γίνεται μονόπλευρα. Παράλληλα θα πρέπει να ωφελείται και η ιδιωτική οικονομία των γεωργών δε την αύξηση του γεωργικού εισοδήματος. Και αυτό πετυχαίνεται με την αύξηση της παραγωγής αλλά προπαντός με την επίτευξη ικανοποιητικών τιμών οι οποίες πέρα από την κάλυψη του κόστους αφήνουν και ένα λογικό περιθώριο κέρδους. Έτσι λοιπόν όλες τις χρονιές που οι εξαγωγές δεν πήγαιναν καλά ενώ η εθνική μας οικονομία παρόλο που το εισαγόμενο συνάλλαγμα ήταν μειωμένο, ωφελούνταν, όμως για τους παραγωγούς δεν συνέβαινε το ίδιο, οι οποίοι δεν κάλυπταν ούτε το κόστος παραγωγής των ροδακίνων. Ειλείνοι οι οποίοι απολαμβάνουν πάντα τη μερίδα του λέοντος στις ευνοϊκές χρονιές ενώ δεν ζημιούνται ακόμη και στις δυσμενείς είναι οι μεσάζοντες και οι έμποροι.

Έτσι το ζήτημα των εξαγωγών ροδακίνων παρουσιάζει δύο βασικά αρνητικά στοιχεία τα οποία τη συνδρομή των άλλων παραγόντων οδηγούν στις κρίσεις αυτές όπως είναι και της φετινής σοδειάς 1988-89.

1) Είναι η πλημμελής και περιορισμένη δραστηριότητα των συνεταιριστικών οργανώσεων στις εξαγωγές.

2) Η στενότητα των αγορών του εξωτερικού προς τις οποίες κατευθύνονται τα ελληνικά ροδάκινα.

Ως προς το πρώτο, μπορούμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

1) Σε όλα τα κράτη της Δ.Ευρώπης υπάρχουν άρτια οργανωμένοι συνεταιρισμοί καταναλωτών με τους οποίους θα μπορούσαν να συνεργαστούν αποτελεσματικότερα οι εξαγωγικές συν/κές οργανώσεις των παραγωγών μας καθότι αποβλέπουν και οι δύο στον ίδιο στόχο να ωφεληθούν οικονομικά στα μέλη τους.

Όπως προκύπτει όμως από την πραγματικότητα οι οργανώσεις μας υστερούν σε σύστημα και οργάνωση με αποτέλεσμα να μη βρίσκουν την ανάλογη ανταπόκριση από τις οργανώσεις του εξωτερικού οι οποίες τελικά στρέφονται προς τους ιδιώτες εξαγωγείς.

Το δεύτερο αρνητικό στοιχείο είναι ο περιορισμένος αριθμός των αγορών στο εξωτερικό και ακόμα η συγκέντρωση των εξαγωγών ροδακίνων σε μία απ'αυτές. Αυτό μας το δηλώνει ο πίνακας 1.

Πίνακας

Εξαγωγές ροδακίνων σε τόννους

Ετη	Σύνολο εξαγωγών	%	Εξαγωγές στη Δ.Γερμανία.	%	εξαγωγές σε λοιπές χώρες.	%
1979	43.080	100	38.639	90	4.391	10
1980	46.484	100	45.055	95	1.429	3
1981	66.972	100	51.904	78	15.068	22
1982	5.288	100	48.969	94	3.319	6
1983	58.752	100	46.075	78	12.677	22
1984	67.400	100	54.984	82	12.416	18
1985	58.678	100	-	-	-	-
1986	86.324	100	60.812	70	2.5512	30
1987	88.285	100	67.598	77	20.687	23
1988	97.538	100	72.203	74	25.335	26

Όπως διαπιστώνουμε από τον πίνακα αυτό το 77% του συνόλου περίπου κατευθύνεται προς τη γερμανική αγορά και μάλιστα στο Μόναχο.

Αυτό όμως δεν είναι σωστό δηλ.η συγκεντρωση των εξαγωγών κατά τα 3/4 σε μια μόνο αγορά του εξωτερικού,αυτή η πολιτική των εξαγωγών είναι παρακινδυνευμένη. Και αυτό γίνεται όταν η αγορά αυτή κατακλύζεται και από τις ιταλικές εξαγωγές ροδακίνων τότε τα ελληνικά υφίστανται ένα σκληρό και πάνω σε άνισες βάσεις ανταγωνισμό.

Και είναι άνισοι οι όροι ανταγωνισμού γιατί η Ιταλία έχοντας με το μέρος της όλα τα προνόμια της ΕΟΚ σαν πλήρες μέλος αυτής πλεονεκτεί πολύ απέναντι στην Ελλάδα,η οποία είναι

υποχρεωμένη να δεχτεί όλες τις δυσμενείς συνέπειες που απορρέουν από την εφαρμογή των κανονισμών της κοινής αγοράς.

Και οι συνέπειες αυτές είναι η αντισταθμιστική εισφορά, ακόμα δε και ο αποκλεισμός των εξαγωγών μας. Έτσι οι εξαγωγές μας εξαρτώμενες από την μοναδική αυτή αγορά μπορεί να φθάσει σε αδιέξοδο.

Έτσι για να αποφύγουμε τυχόν κρίσεις οι οποίες είναι καταστροφικές τόσο για τους παραγωγούς όσο και για το δημόσιο προϋπολογισμό με δυσβάσταχτα ποσά επιδοτήσεων είναι ανάγκη επιτακτική να εξευρεθούν νέες αγορές και μάλιστα έξω από το κύλιωμα της κοινής Αγοράς είτε αυτές βρίσκονται σε δυτικά είτε σε ανατολικά κράτη.

Μερικές χώρες άρχισαν να εισάγουν σημαντικές ποσότητες ροδακίνων με προοπτικές εξελίξεως.

Οι αγορές αυτές είναι της Αυστρίας, της Σκανδιναβίας, της Πολωνίας των αρραβινικών χωρών κ.λ.π. Πρέπει δε να τονίσουμε ότι στα περισσότερα από τα κράτη αυτά οι συν/σμοί μας θα συναντήσουν άρτια οργανωμένους καταναλωτικούς συν/σμούς, με τους οποίους θα μπορέσουν να αναπτύξουν θαυμάσιες σχέσεις συναλλαγής.

Οι συν/κές οργανώσεις οφείλουν να εντείνουν τις προσπάθειες τους προς κάθε άλλη αγορά για να αυξήσουν και το ποσοστό συμμετοχής τους στο σύνολο των εξαγωγών για το οποίο έχουν ακόμα μεγάλα περιθώρια.

Για να οργανωθούν όμως οι συνεταιριστικές οργανώσεις ορθολογικά με βάση τα διεθνή πρότυπα και να μην διενεργούν τις εξαγωγές τους με τυχαία και πρόχειρη οργάνωση, χρειάζονται και τη συμπαράσταση της πολιτείας. Αυτή οφείλει να τους παράσχει προπαντός τεχνική βοήθεια και νομικές διευκολύνσεις κάτι που έλειπε μέχρι σήμερα από τις συν/ιές οργανώσεις και αποτελούσε ένα σοβαρό ανασταλτικό παράγοντα στην ανάπτυξη των εμποριών τους δραστηριοτήτων. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη, αν βέβαια η πολιτεία ενδιαφέρεται όχι μόνο για την εισαγωγή συναλλάγματος αλλά και για την επίτευξη ικανοποιητικών τιμών για τους παραγωγούς.

Εσωτερική αγορά.

Οι συν/κές οργανώσεις θα πρέπει να στραφούν παράλληλα και προς την εσωτερική αγορά, στην οποία, αναφορικά με τα ροδάκινα πάντα είναι τελείως ανοργάνωτες και που ειτός από ορισμένες περιπτώσεις την αφήνουν ακάλυπτη και εξ ολοκλήρου στα χέρια του ιδιωτικού εμπορίου. Αλλά ακόμα αυτό το ιδιωτικό εμπόριο περιορίζεται μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα αδιαφορώντας για τους καταναλωτές των υπόλοιπων περιοχών της χώρας.

Συνεταιριστικές οργανώσεις και ιδιώτες έμποροι, έχοντας στρέψει την προσοχή τους προς τις αγορές του εξωτερικού, παραμελούν την εσωτερική αγορά σε βαθμό αδικαιολόγητο και τη θυμούνται μόνο, όταν η εξωτερική αγορά δεν απορροφά τα εξαγόμενα ροδάκινα.

Αυτό όμως σημαίνει εσφαλμένη τοποθέτηση της εμπορικής πολιτικής απέναντι στην εσωτερική αγορά, γιατί αυτή μπορεί να καταστεί ο πιο δυνατός καταναλωτής ροδακίνων, καθότι δεν έχει κορεστεί ποτέ από αυτά παρά την εσφαλμένη εντύπωση που δημιουργείται με την φτωχή υπερπροσφορά. Αλλά αυτή παρουσιάζεται στα μεγάλα αστικά κέντρα. Αυτό όμως θυμίζει την περίπτωση τροφοδοσίας των Ινδιών με σιτηρά.

Ειεί ενώ καταστρέφονται τεράστιες ποσότητες στις αποθήκες των λιμανιών από τα ποντίκια και την υγρασία ο πληθυσμός της χώρας στα ενδότερα λιμοιτονεί. Και αυτό συμβαίνει γιατί δεν υπάρχει το κατάλληλο οδικό δίκτυο για να μεταφερ-

θεί το σιτάρι σε όλες τις περιοχές που το έχουν ανάγκη.

Ενώ λοιπόν εκεί δεν υπάρχει οδικό δίκτυο στη χώρα μας δεν υπάρχει δίκτυο φορέων, δηλαδή μια ορθολογική οργάνωση της εσωτερικής αγοράς για τη διακίνηση των ροδαίνων.

Χρέος λοιπόν των συνεταιριστικών οργανώσεων είναι εφόσον ενδιαφέρονται για τα μέλη τους και για τους καταναλωτές να διακινήσουν τα ροδάκινα προς όλα τα στρώματα των καταναλωτών και να τους τροφοδοτήσουν με φθηνά ροδάκινα. Και αυτό γιατί η συμπεριφορά των παραγωγών βρίσκεται στην πλατεία κατανάλωση, ενώ η περιορισμένη κατανάλωση είναι επιδίωξη του κερδοσκοπικού εμπορίου γιατί απευθύνεται στους ευπορωτέρους καταναλωτές, οι οποίοι καταβάλλοντας υψηλότερες τιμές αφήνουν και το ανάλογο κέρδος στους μεταπωλητές και τους εμπόρους.

Για να πουληθούν τα ροδάκινα σε χαμηλές τιμές, θα πρέπει να μειωθεί η διαφορά μεταξύ της τιμής που παίρνει ο παραγωγός και εκείνης που πληρώνει ο καταναλωτής. Η διαφορά αυτή είναι το λεγόμενο εμπορικό κόστος που διαφοροποιεί σε μεγάλο βαθμό τις τιμές. Το εμπορικό κόστος διογκώνεται κατά μεγάλο μέρος από τα κέρδη των μεσαζόντων και λιγότερο από τα γενικά έξοδα διακίνησης των ροδαίνων.

Όταν λοιπόν μεταξύ των παραγωγών και καταναλωτών μεσολαβούν οι συνεταιριστικές οργανώσεις και όχι οι μεσάζοντες τότε τα υπερκέρδη των τελευταίων διαμοιραζόμενα θα συμβάλουν στην δημιουργία υψηλότερων τιμών για τους παραγωγούς και χαμηλότερων για τους καταναλωτές.

Σκέψεις - Προτάσεις.

Τι πρέπει να γίνει όμως για να καλυτερέψει η κατάσταση. Η λύση του προβλήματος δεν είναι εύκολη ούτε και μπορεί να δοθεί με μια απλή απάντηση.

Μια λύση είναι η δραστηριοποίηση των συνεταιριστικών οργανώσεων στον τομέα της εμπορίας των αγροτικών προϊόντων. Και τούτο γιατί ο τομέας αυτός συνδέεται με την τροφοδοσία του κοινού και σαν τέτοιος είναι κοινωνικής υφής, οι δε φορείς του ασκούν κοινωνικό λειτούργημα. Και κοινωνικό λειτούργημα δεν είναι το ιδιωτικό εμπόριο το οποίο αποβλέπει σε κέρδη και μάλιστα σε υπερκέρδη. Κερδοσκοπία και κοινωνικό λειτούργημα είναι δύο ασυμβίβαστες αποστολές. Η κοινωνική αποστολή παράλληλα με την οικονομική βρίσκειται στην ουσία των συνεταιρισμών.

Γι' αυτό οι συν/μοί πρέπει να δραστηριοποιηθούν τόσο στην εξαγωγή όσο και στην εσωτερική αγορά για να βοηθήσουν τους μεν γεωργούς να βγουν από το μακρόχρονο τέλμα τους και οι καταναλωτές να προμηθεύονται σε προσιτές τιμές τα φρούτα τους εκπληρώνοντας έτσι την αποστολή τους.

Η πολιτεία οφείλει στην προκειμένη περίπτωση να βοηθήσει τους συνεταιρισμούς με μια ανάλογη νομοθεσία, που θα τους δίνει άνεση κινήσεων στον τομέα αυτό. Οι συνεχείς επιδοτήσεις δεν δίνουν οπωσδήποτε μια μόνιμη λύση. Γιατί αυτές από τη μια πλευρά βαρύνουν το δημόσιο προϋπολογισμό, ενώ από την άλλη αν και ανακουφίζουν προσωρινά τους παραγωγούς, δεν θε-

ραπεύουν το χρόνιο πρόβλημά τους.

Ετσι στις περιπτώσεις που παρουσιάζεται μια κρίση στην παραγωγή, η πολιτεία πρέπει να λαμβάνει δραστηνά μέτρα, αδόμα δε και να κηρύττει το προϊόν σε κατάσταση ειτάιτου ανάγιης. Αντί λοιπόν να καταστρέφονται οι πλεονάζουσες ποσότητες, να δίνεται άδεια στις συνεταιριστικές οργανώσεις για μια ή δύο εβδομάδες να πωλούν τα ροδάκινα σε έιταντες λαϊνές αγορές με χαμηλές τιμές.

Ετσι με το μέτρο αυτό, με τη βοήθεια των λαϊνών αγορών σε κεντρικούς χώρους των αστιών κέντρων, με ανάλογη πληροφόρηση από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης θα έχουμε θετικά αποτελέσματα.

Με το μέτρο αυτό, αυτοί που θα ζημιωθούν θα είναι οι έμποροι, οι οποίοι θα αναγκαστούν να αδρανήσουν για την εμπορία των ροδακίνων όσο θα διαρκει το μέτρο αυτό. Το οικονομικό και κοινωνικό όφελος όμως, το οποίο θα προκύψει για την τάξη των παραγωγών, και των καταναλωτών θα είναι μεγάλο.

Οι έμποροι όμως πρέπει να γνωρίζουν ότι είναι αναγκαίο να εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές το αξίωμα της οικονομικής δημοκρατίας, πάνω στο οποίο βασίζονται μεταξύ άλλων οι γεωργικοί συνεταιρισμοί. Γιατί οικονομική δημοκρατία πρέπει να σημαίνει για όλους όχι μόνο συμμετοχή στα κέρδη αλλά και στη ζημία όταν το επιβάλλουν οι περιστάσεις.

Αδόμα η κρίση μπορεί να αντιμετωπιστεί σε μεγάλο βαθμό όταν οι συν/κές οργανώσεις των περιοχών παραγωγής ροδακίνων

με βάση τη συναδελφική αλληλεγγύη κινητοποιήσουν παράλληλα τις αδελφικές οργανώσεις σε όλα τα διαμερίσματα της χώρας. Αυτές θα βοηθήσουν την προώθηση των ροδακίνων ακόμα και στα πιο μακρινά σημεία ώστε να απορροφηθούν μεγαλύτερες ποσότητες.

Ετσι τουλάχιστον θα μειωθεί η ζημία η οποία δημιουργείται με την καταστροφή των ροδακίνων, ενώ υπάρχουν πολλές περιοχές που τα έχουν ανάγκη.-

Β Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

- 1) Αγροτικός συν/σμός Ναούσης. (Φετλής Δημ. αντιπρόεδρος).
- 2) Φωνή Ναούσης εφημερίδα τοπική.
- 3) Αγροτικά (τεύχος 42).
- 4) Συνεργατισμός (1923-30).
- 5) Θέματα συν/σμών και αγροτικής πολιτικής (Σταύρος Μαριά-
δης).-